

impertorbables, els més ingenus discutidors i els més grans enemics dels discursos i teories que he vist.

En efecte, dieu el que volgueu, res commou a l'auditori; res l'interessa o entusiasma aparentment... però, en canvi, sobtadament podreu ésser interromput en la vostra dissertació per una pregunta o un comentari, les més de les vegades sense transcendència. I bé, aquesta pregunta inicia un diàleg en el qual ben aviat intervindrà una majoria de la classe; no passaran cinc minuts sense que un dels interlocutors digui un xisto que trenca l'ambient de monotonia, i aleshores... aleshores heu de saber adaptar-vos a la situació, seguir el corrent i donar al vostre ensenyament l'aspecte d'un entreteniment sense importància o esteu perdut; qualsevulla temptativa feta per aixecar el nivell de la discussió; qualsevol intent de formular un judici general, abstracte, que sintetitzi allò dit, en forma de llei, teoria o criteri, us trobeu condemnats al fracàs. Tindreu la sensació de què la classe se'n va, que la seva atenció us fuig o, millor dit, que es troba deturada en el pla concret per no poder salvar la muralla que protegeix el pensament simbòlic, del qual es troben desproveïts els nordamericans en la seva immensa majoria. En una paraula: l'estudiant nord-americà, qualsevulla que sigui la seva edat, sexe o procedència us dona la impressió d'un nen de 10 anys al qual considereu d'una faisó colectiva. Sambla ací comprovar-se també el paralelisme ontofilogènic: a un poble jove correspon una mentalitat infantívola.

Algú m'ha demanat com és possible de compaginar les característiques abans esmentades: desinterès pels fets generals, impertorbabilitat i tendència polemista. Em penso que el procés s'explica així: insuficiència d'intelligència sintètica, tendència a aparèixer en tot moment superior a la situació (tothom sap el que costa d'arrancar una admiració al pagès que visitant una gran ciutat vol conservar la seva dignitat d'home de món), desig de demostrar en tot moment la *llibertat* que hom té i la *igualtat* de valor humà que es posseeix, objectant de tu a tu al qui vol ensenyar alguna cosa.

Cal, però, esmentar un contrast ben evident entre l'estudiant nordamericà i el nostre, que sembla en oposició amb el que acabem de dir:

Pla de la Universitat de Yale